

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมพัฒนา

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ และคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๖ ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมพัฒนา เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ และภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมพัฒนา พรรคสังคมนิยมพัฒนายังไม่มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อย ภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๙ มีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมพัฒนา ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๖ พรรคสังคมนิยมพัฒนาได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมพัฒนา ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้มีมติให้ยุบเลิกพรรคสังคมนิยมพัฒนาตามข้อบังคับพรรคสังคมนิยมพัฒนา พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๓๐ (๘) และข้อ ๑๐๗ ซึ่งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องเพิ่มเติม ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมพัฒนา ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง อีกเหตุหนึ่งด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้อง และคำร้องเพิ่มเติมไว้ดำเนินการ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้อง และสำเนาคำร้องเพิ่มเติมให้พรรคสังคมนิยมพัฒนา เพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา แต่พรรคสังคมนิยมพัฒนาไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ

๒. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

มีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมนิยมพัฒนาเนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๙ และมีเหตุต้องเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๕) ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคสังคมนิยมพัฒนาได้รับจดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ จึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคสังคมนิยมพัฒนา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๙ การที่พรรคสังคมนิยมพัฒนาได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง จำนวน ๔ สาขา ได้แก่ สาขาพรรคลำดับที่ ๑ จังหวัดศรีสะเกษ ลำดับที่ ๒ จังหวัดลำปาง ลำดับที่ ๓ จังหวัดนนทบุรี และลำดับที่ ๔ จังหวัดสุราษฎร์ธานี แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคสังคมนิยมพัฒนาทั้ง ๔ สาขา เนื่องจากพรรคสังคมนิยมพัฒนาได้จัดประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔

ก่อนที่คณะกรรมการบริหารพรรคจะอนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรคทั้งสี่ กรณีจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับพรรคสังคมพัฒนา ข้อ ๕๕ และข้อ ๕๘ และพรรคสังคมพัฒนามิได้โต้แย้งข้อกล่าวหาตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด จึงฟังได้ว่า พรรคสังคมพัฒนาไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ตามมาตรา ๒๙ กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมพัฒนาได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

สำหรับคำร้องเพิ่มเติม พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการบริหารพรรคสังคมพัฒนามิมีมติให้ยุบเลิกพรรคสังคมพัฒนาตามข้อบังคับพรรคสังคมพัฒนา พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๓๐ (๘) และข้อ ๑๐๗ ข้อนี้เป็นอีกกรณีหนึ่งที่มีเหตุให้ยุบพรรคสังคมพัฒนาได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑)

๓. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์ จึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคสังคมพัฒนา

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายปรีชา เฉลิมวณิชย์ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระฐาน นายศักดิ์ เตชาชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบูรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัครโรจน์ และนายอูระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๔๑ ก วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๗

ย่อโดย นายบุญลือ พิมพ์ทองงาม
กลุ่มงานคดี ๒